

สถานการณ์แร่ใยหินปี ๒๕๕๗-๕๘

นายจรินทร์ ชลไพศาล (jarin@dpm.go.th)

กลุ่มวิชาการเศรษฐกิจ สำนักเหมืองแร่และสัมปทาน

ใยหินเป็นหนึ่งในแร่ที่สำคัญของไทย เนื่องจากเป็นแร่ที่มีมูลค่าการผลิตสูงเป็นลำดับที่ ๓ ของแร่ที่ไทยผลิตได้ทั้งหมด รองจากหินปูนและถ่านหิน และมีมูลค่าการส่งออกสูงลำดับที่ ๒ รองจากทองคำ ทั้งนี้ ประเทศไทยมีนโยบายและมาตรการในการบริหารจัดการแร่ใยหินเป็นการเฉพาะ โดยกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (กพร.) จะทบทวนนโยบายและมาตรการบริหารจัดการแร่ใยหินทุก ๆ ปี ซึ่งข้อมูลสถานการณ์แร่ใยหินที่ทันสมัยจะเป็นประโยชน์ต่อการทบทวนและจัดทำนโยบายดังกล่าว

๑. ปริมาณสำรอง

จากข้อมูลของกรมทรัพยากรธรณีพบว่า ปริมาณสำรองแร่ใยหินที่มีศักยภาพเป็นไปได้ ณ สิ้นปี ๒๕๕๒ อยู่ที่ระดับ ๓๘๓ ล้านตัน ดังนั้น หากหักลบกับปริมาณผลผลิตในช่วงปี ๒๕๕๓-๒๕๕๗ พบว่าปริมาณสำรองทั้งในพื้นที่ที่มีศักยภาพเป็นไปได้และในแหล่งผลิต ณ สิ้นปี ๒๕๕๗ จะอยู่ที่ระดับประมาณ ๓๒๖ ล้านตัน

หากสมมุติว่าสามารถนำปริมาณสำรองดังกล่าวมาใช้ผลิตแร่ได้ทั้งหมดและกำหนดให้การผลิตในอนาคตมีค่าเท่ากับผลผลิตในปี ๒๕๕๗ จะทำให้สามารถคำนวณสัดส่วนปริมาณสำรองต่อการผลิต (Reserve to production ratio: R/P ratio) หรือจำนวนปีที่สามารถผลิตแร่ใยหินได้ประมาณ ๔๑ ปี

๒. ประทานบัตร

ในปัจจุบันมีประทานบัตรแร่ใยหินที่มีอายุจำนวน ๗๐ แปลง ครอบคลุมพื้นที่ ๑๐,๒๒๖ ไร่ โดยตั้งอยู่ที่จังหวัด นครสวรรค์ พิจิตร สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช(ตารางที่ ๑)

ตารางที่ ๑ ประทานบัตรแร่ใยหินที่มีอายุในปัจจุบัน

	จำนวนประทานบัตรที่มีอายุ (แปลง)	พื้นที่ประทานบัตรรวม (ไร่)
นครสวรรค์	๒๕	๖,๒๔๗
พิจิตร	๔	๖๐๐
สุราษฎร์ธานี	๒๖	๒,๕๗๕
นครศรีธรรมราช	๑๕	๘๐๔
รวม	๗๐	๑๐,๒๒๖

ที่มา: ฐานข้อมูลประทานบัตร กพร.

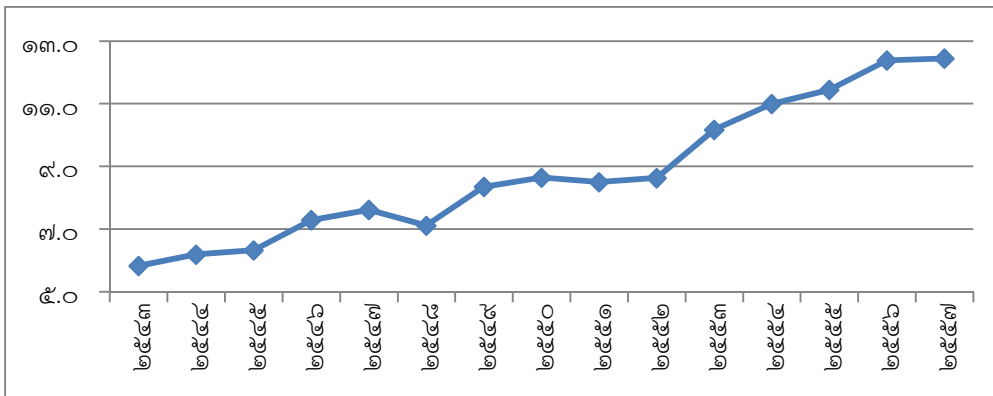
๓. การผลิต

จากข้อมูลของ USGS (๒๐๑๕) พบว่า ในปี ๒๕๕๗ การผลิตใยหินของโลกมีประมาณ ๒๔๖ ล้านตัน ประเทศที่มีผลผลิตสูงที่สุด คือ จีน (๑๓๒ ล้านตัน) รองลงมา ได้แก่ สหรัฐอเมริกา และอิหร่าน ซึ่งมีผลผลิตประมาณ ๑๗ และ ๑๓ ล้านตัน ตามลำดับ ในขณะที่ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการผลิตใยหินรายใหญ่อันดับที่ ๕ ของโลก

จากข้อมูลของ กพร. พบว่า ในปี ๒๕๕๗ ประเทศไทยมีการผลิตแร่ใยหินประมาณ ๑๒.๔ ล้านตัน มูลค่า ๗,๒๐๕ ล้านบาท ทั้งนี้ ผลผลิตใยหินของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยปัจจุบันผลผลิตใยหินเพิ่มขึ้นกว่าเท่าตัวเมื่อเทียบกับปี ๒๕๔๓ (รูปที่ ๑)

รูปที่ ๑ ผลผลิตแร่ใยหินของไทยในช่วงปี ๒๕๔๓-๕๗

หน่วย: ล้านตัน

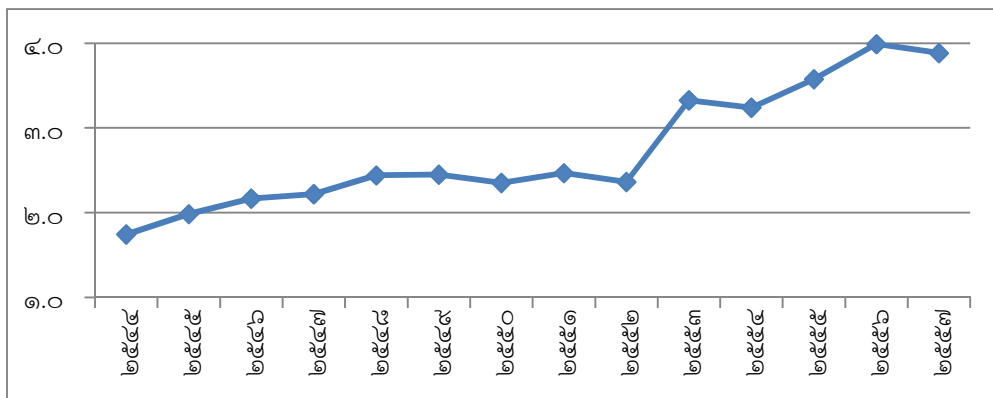
ที่มา: ข้อมูลสถิติแร่ กพร.

๔. การใช้

ในช่วงปี ๒๕๔๔ - ๒๕๕๒ การใช้แร่ใยหินเป็นวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมต่อเนื่องภายในประเทศมีการเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี ๒๕๕๒ - ๒๕๕๗ การใช้แร่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ เพิ่มขึ้นจาก ๒.๔ ล้านตันในปี ๒๕๕๒ เป็น ๓.๙ ล้านตันในปี ๒๕๕๗ (รูปที่ ๒)

รูปที่ ๒ ปริมาณการใช้แร่ใยหินในอุตสาหกรรมต่อเนื่องภายในประเทศ

หน่วย: ล้านตัน

ที่มา: ข้อมูลสถิติแร่ กพร.

๕. การส่งออก

ใยหินเป็นแร่ที่ไทยผลิตได้มากกว่าความต้องการใช้ภายในประเทศ ดังนั้น ไทยจึงเป็นประเทศผู้ส่งออกแร่ใยหินสุทธิ โดยจากสถิติของ Global Trade Atlas^๑ พบว่าในปี ๒๕๕๗ การส่งออกแร่ใยหินและแอนไฮไดรต์ของทุกประเทศทั่วโลกมีประมาณ ๒๑.๒ ล้านตัน

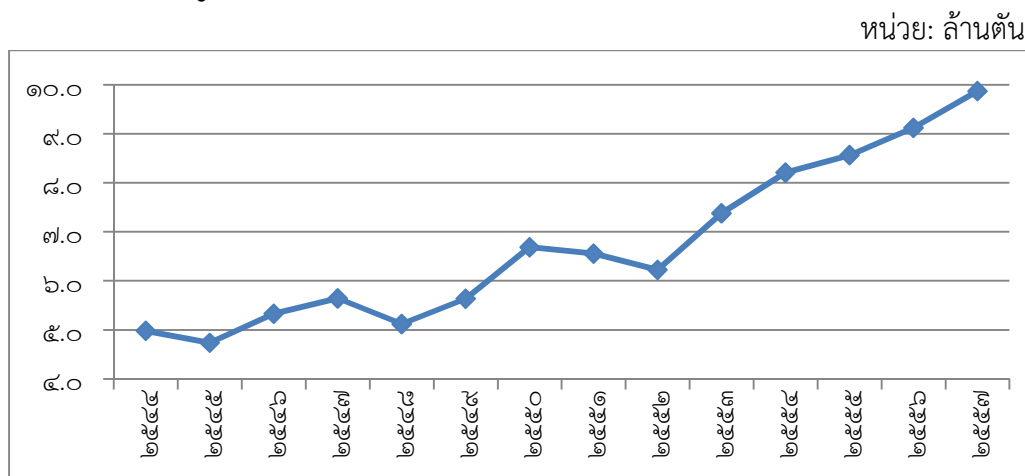
ปัจจุบันไทยเป็นประเทศผู้ส่งออกแร่ใยหินและแอนไฮไดรต์รายใหญ่ที่สุดของโลก โดยมีปริมาณการส่งออกประมาณ ๙.๙ ล้านตัน^๒ หรือคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ ๔๗ ของปริมาณการส่งออกทั้งหมดของโลก สำหรับประเทศที่มีปริมาณการส่งออกรองลงมา ได้แก่ สเปน และอิหร่าน ซึ่งมีสัดส่วนการส่งออกประมาณ

^๑ ข้อจำกัดของข้อมูลจาก Global trade Atlas คือ มีข้อมูลไม่ครบทุกประเทศ เช่น โอมาน เวียดนาม เป็นต้น

^๒ เป็นการส่งออกใยหิน ๘.๘ ล้านตัน และแอนไฮไดรต์ ๑.๑ ล้านตัน

ร้อยละ ๑๘ และ ๗ ตามลำดับ การส่งออกยางปัมและแอนไฮโดรต์ของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี ๒๕๕๗ ไทยส่งออกยางปัมและแอนไฮโดรต์เพิ่มขึ้นกว่าเท่าตัว เมื่อเทียบกับปี ๒๕๔๑ (รูปที่ ๓)

รูปที่ ๓ ปริมาณการส่งออกยางปัมและแอนไฮโดรต์ของไทย

ที่มา: Global Trade Atlas

๕.๑ สัดส่วนการส่งออกต่อการผลิต

การส่งออกต่อการผลิตสะท้อนให้เห็นถึงขนาดของอุปทานส่วนเกินในแต่ละประเทศ จากการศึกษาข้อมูลพบว่า จีน สหรัฐอเมริกา และอิหร่าน มีผลผลิตสูงแต่แรียปซัมส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดถูกใช้ภายในประเทศ ในขณะที่ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีสัดส่วนการส่งออกต่อการผลิตสูงที่สุดในบรรดาประเทศผู้ผลิตและผู้ส่งออกที่สำคัญ กล่าวคือ ปัจจุบันผลผลิตยางปัมประมาณร้อยละ ๗๑ ถูกส่งออกไปขายในต่างประเทศ (ตารางที่ ๒)

ตารางที่ ๒ การผลิตและส่งออกยางปัมของประเทศผู้ผลิตและประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญ

ประเทศ	การผลิต* (ล้านตัน)	การส่งออก** (ล้านตัน)	สัดส่วนการส่งออก ต่อการผลิต (ร้อยละ)
ไทย***	๑๒.๔	๘.๘	๗๑.๐
สเปน	๖.๔	๓.๙	๖๐.๙
อิหร่าน	๑๓	๑.๔	๑๐.๘
สหรัฐอเมริกา	๑๗.๑	๐.๗	๔.๑
ตุรกี	๘.๓	๐.๓	๓.๖
จีน	๑๓๒	๐.๒	๐.๒

ที่มา: *USGS (๒๐๑๕)

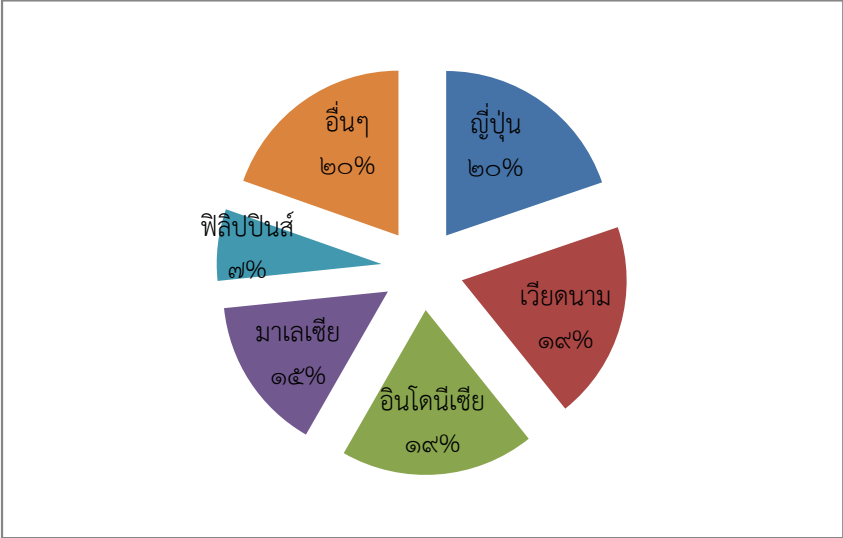
** Global trade Atlas ข้อมูลการส่งออกเป็นการรวมทั้งยางปัมและแอนไฮโดรต์

*** ข้อมูลสถิติแร่ กพร.

๕.๒ ตลาดส่งออกหลักของไทย

ตลาดส่งออกยางปัมและแอนไฮโดรต์หลักของไทยในปี ๒๕๕๗ ได้แก่ ญี่ปุ่น เวียดนาม และอินโดนีเซีย ซึ่งมีสัดส่วนประมาณร้อยละ ๑๙-๒๐ ของปริมาณการส่งออกรวม รองลงมา ได้แก่ มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ ตามลำดับ (รูปที่ ๔)

รูปที่ ๔ ตลาดส่งออกยางปัมและแอนไฮโดรต์ของไทยในปี ๒๕๕๗

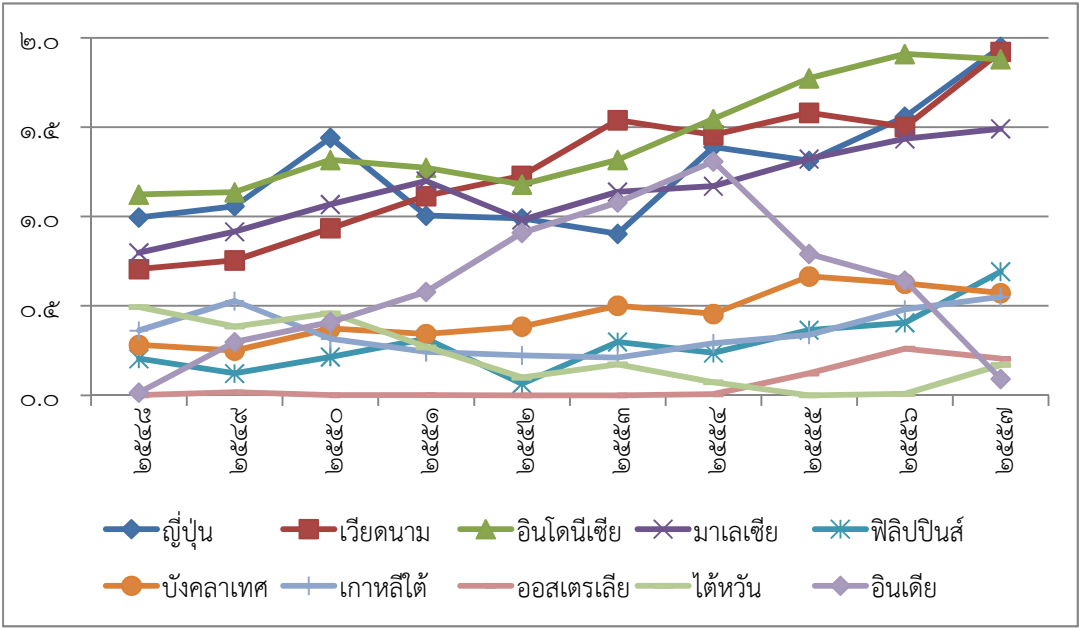

ที่มา: Global Trade Atlas

เมื่อพิจารณาแนวโน้มการส่งออกระยะยาวในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาพบว่า การส่งออกยิปซัมของไทยไปยังตลาดหลัก 10 แห่ง มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเกือบทุกตลาด ยกเว้นเพียงตลาดอินเดียที่มีแนวโน้มลดลงอย่างเห็นได้ชัดหลังจากปี ๒๕๕๔ (รูปที่ ๕)

รูปที่ ๕ แนวโน้มการส่งออกยิปซัมและแอนไฮไดรต์ของไทยในแต่ละตลาด

หน่วย: ล้านตัน

ที่มา: Global Trade Atlas

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาแนวโน้มการส่งออกในระยะสั้นพบว่า การส่งออกยิปซัมและแอนไฮไดรต์ของไทยค่อนข้างมีปัญหา กล่าวคือ ในช่วง ๙ เดือนแรกของปี ๒๕๕๘ การส่งออกยิปซัมและแอนไฮไดรต์ของไทยหดตัวลงประมาณร้อยละ ๑๔.๕ โดยมีการหดตัวลงทั้งในตลาดญี่ปุ่น เวียดนาม และฟิลิปปินส์ (ตารางที่ ๓)

ตารางที่ ๓ การส่งออกยิปซัมและแอนไฮไดรต์ของไทย ในช่วง ๙ เดือนแรกของปี ๒๕๕๗-๕๘

	๙ เดือนแรกของ ๒๕๕๗	๙ เดือนแรกของ ๒๕๕๘	% การ
--	--------------------	--------------------	-------

	ปี ๒๕๕๘ (ตัน)	ปี ๒๕๕๗ (ตัน)	เปลี่ยนแปลง
อินโดนีเซีย	๑,๔๕๑,๖๔๑	๑,๓๘๗,๔๙๑	๕.๖
เวียดนาม	๑,๓๓๑,๔๙๓	๑,๔๓๖,๘๔๓	-๗.๓
มาเลเซีย	๑,๐๙๓,๑๗๕	๙๗๘,๗๘๙	๑๑.๗
ญี่ปุ่น	๖๓๗,๑๖๕	๑,๑๓๐,๖๘๓	-๔๓.๖
ฟิลิปปินส์	๔๖๒,๕๘๑	๕๑๖,๒๔๓	-๑๐.๔
ทั้งหมด	๕,๗๓๒,๗๐๓	๖,๗๐๗,๒๙๕	-๑๔.๕

ที่มา: Global Trade Atlas

๕.๓ การแข่งขันในตลาดส่งออกหลัก

เมื่อพิจารณาส่วนแบ่งตลาดอียิปต์และแอฟริกาใต้ของไทยในตลาดส่งออกหลักพบว่า ในตลาดมาเลเซียและอินโดนีเซีย ซึ่งไทยมีอำนาจเหนือตลาดสูงมากเนื่องจากครองส่วนแบ่งตลาดสูงถึงร้อยละ ๘๙-๙๙ สำหรับตลาดเวียดนาม ฟิลิปปินส์ และญี่ปุ่น ไทยมีส่วนแบ่งตลาดประมาณร้อยละ ๕๙-๖๘ โดยมีคู่แข่งที่สำคัญ ได้แก่ โอมาน สเปน ลาว เม็กซิโก และเกาหลีใต้ ทั้งนี้ ปัจจุบันราคายิปต์ของไทยสูงกว่าประเทศคู่แข่งทุกตลาด (ตารางที่ ๔)

ตารางที่ ๔ ส่วนแบ่งตลาดของไทยและคู่แข่งหลักในตลาดส่งออกหลักของไทย

	ส่วนแบ่งตลาดของไทยในช่วง ๘-๙ เดือนแรกของปี ๒๕๕๘ (ร้อยละ)	ส่วนแบ่งตลาดของคู่แข่งในช่วง ๘-๙ เดือนแรกของปี ๒๕๕๘ (ร้อยละ)	ราคา CIF เฉลี่ย ปี ๒๕๕๘ ไทย/คู่แข่ง (US\$/t)
อินโดนีเซีย	๘๘.๘	โอมาน (๑๐.๖)	๓๓.๖/ ๒๓.๙
เวียดนาม*	๖๘.๕	สเปน ลาว (๒๕.๐)	n.a.
มาเลเซีย	๙๙.๗	-	-
ญี่ปุ่น	๕๙.๑	เม็กซิโก (๒๐.๓)/ โอมาน (๒๐.๒)	๓๓.๒/ ๓๒.๔/ ๒๘.๓
ฟิลิปปินส์	๖๑.๕	เกาหลีใต้ (๒๐.๗)/ โอมาน (๘.๖)	๕๗.๖/ ๑๖.๐/ ๖.๒

ที่มา: Global Trade Atlas

หมายเหตุ: * ส่วนแบ่งตลาดในประเทศเวียดนามพิจารณาจากมูลค่าในปี ๒๕๕๖ จาก UN Comtrade statistics

อ้างอิง

สถิติแร่ ศสท. กพร. <http://www๗.dpim.go.th/stat/>

Global Trade Atlas <http://www.gtis.com/GTA/>

UN Comtrade Database <http://comtrade.un.org/db/dqQuickQuery.aspx>

USGS (๒๐๑๕) Mineral Commodity Summaries: Gypsum, January ๒๐๑๕, <http://minerals.usgs.gov/minerals/pubs/commodity/gypsum/>